

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Rutsche a soudců Mgr. Tomáše Blažka a Mgr. Heleny Konečné ve věci

žalobkyně: **nezletilá T. U.**
zastoupena zákonnými zástupci rodiči Ing. R. U. a Ing. S. U.
zastoupena advokátem JUDr. Mgr. Filipem Riegelem, Ph.D.
sídlem Teplého 2786, 530 02 Pardubice

proti
žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**
sídlem Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 7. 2025, č. j. KUKHK-21776/SKS/2025

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

- 1. Žalobou napadeným rozhodnutím žalovaný zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí ředitelky základní školy, jejíž činnost vykonává Vyšší odborná škola, Střední

škola, Základní škola a Mateřská škola Hradec Králové, Štefánikova 549 (dále jen „ředitelka školy“), ze dne 30. 4. 2025, č. j. 626/2025 (dále jen „prvoinstanční rozhodnutí“).

2. Uvedeným prvoinstančním rozhodnutím nebyl povolen přestup žalobkyně do 3. ročníku uvedené základní školy ve školním roce 2025/2026 s odůvodněním, že kapacita 3. ročníku bude zcela naplněna žáky pokračujícími v základním vzdělání a že zamítnutím žádosti nedojde k ohrožení plnění povinné školní docházky žalobkyně, neboť nejde o spádovou školu.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalovaného

3. Žalobkyně se včas podanou žalobou domáhala přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného v řízení podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a navrhla rozhodnutí zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení.
4. Žalobkyně předně popsala svoji situaci, když uvedla, že má speciální vzdělávací potřeby z důvodu vad řeči a komunikace. Na základě vyšetření speciálně pedagogické centrum doporučilo její přestup do školy samostatně zřízené dle § 16 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „školský zákon“). Z tohoto důvodu rodiče žalobkyně podali dne 1. 4. 2025 žádost o její zařazení do základní školy pro žáky s vadami řeči (tuto školu provozuje výše citovaná škola). Tato škola je v okrese Hradec Králové jediná tohoto typu. Přestup však nebyl povolen s odůvodněním naplněné kapacity třídy a z téhož důvodu pak bylo žalovaným zamítnuto její odvolání.
5. Dle žalobkyně je rozhodnutí žalovaného nepřezkoumatelné, neboť obsahuje toliko odkaz na to, že napadené rozhodnutí bylo přezkoumáno a jeho důvody shledány správnými, není uvedeno, které skutečnosti vzal za podklad svého rozhodnutí, proč považuje skutečnosti předestřené účastníkem za nerozhodné, nesprávné nebo vyvrácené a není uvedeno, jakými úvahami se řídil.
6. Dle jejího názoru je rozhodnutí nepřezkoumatelné také proto, že žalovaný nereagoval na její požadavek uvedený v odvolání, a to že žádá navýšení kapacity. Stejně tak nebyla žalovaným v napadeném rozhodnutí učiněna úvaha, zda může zřizovatel školy povolit výjimku z nejvyššího počtu žáků ve třídě/škole.
7. Dále žalobkyně namítla zásah do jejího práva na vzdělání. Uvedla, že právo na vzdělání má být realizováno na škole dostupné v místě a čase a přiměřené jejím schopnostem a zdravotnímu stavu, kterého se jí může dostat jedině na uvedené základní škole pro žáky s vadami řeči. Jiná podobně specializovaná škola v kraji je základní škola logopedická v Choustníkově Hradišti, která však pro vzdálenost od místa bydliště žalobkyně nepředstavuje reálnou alternativu. V takovém případě nelze žáka odkázat na jeho spádovou školu, když ta nemůže plnit svou běžnou funkci. Zopakovala, že před zamítnutím žádosti o přestup z kapacitních důvodů bylo třeba učinit úvahu ohledně toho, zda může zřizovatel školy posoudit výjimku z nejvyššího počtu žáků ve třídě/škole, a taková úvaha učiněna nebyla. Nebyla učiněna ani úvaha, zda v případě naplnění kapacity třídy nemá být zřízena další (paralelní) třída v daném ročníku.
8. Závěrem žalobkyně upozornila na to, že popsany zásah do jejích práv představuje systémový problém.

Za správnost vyhotovení: R. V.

9. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 6. 10. 2025 uvedl, že žalobní důvody uváděné žalobkyní nesouvisí s řízením, které předcházelo vydání napadeného rozhodnutí. V něm nelze hodnotit hmotněprávní otázky týkající se vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, mezi které lze zařadit i navýšení kapacity třídy/školy zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona. Žalovaný má zato, že proto nebyl povinen se zabývat úvahami o výjimce z nejvyššího počtu žáků ve třídě/škole, či zda v případě naplnění kapacity třídy nemá být zřízena další paralelní třída v daném ročníku.
10. Ředitel školy v případě posuzování žádosti o přestup žáka do jeho základní školy vystupuje jako instituce vykonávající státní správu podle školského zákona v rámci přenesené působnosti. Navyšování kapacity či rozhodování o výjimce z nejvyššího počtu žáků ve třídě/škole však patří do samostatné působnosti kraje.
11. Žalovaný navrhl žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

III. Posouzení věci krajským soudem

12. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního soudního řádu správního. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného správního orgánu. Věc rozhodl bez nařízení jednání při splnění podmínek dle § 51 odst. 1 s. ř. s. Dospěl přitom k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu neshledal důvodnou.
13. Mezi účastníky není sporné, že žalobkyně byla s ohledem na svůj zdravotní stav doporučena do specializované logopedické školy zřízené dle § 16 odst. 9 školského zákona.
14. V rámci správního řízení se posuzovalo splnění podmínek pro možný přestup žalobkyně do uvedené specializované základní školy a důvodem pro nepovolení jejího přestupu bylo naplnění maximální kapacity třídy.
15. Z odvolání ze dne 15. 5. 2025 založeného ve správním spise vyplývá, že žalobkyně, resp. její matka, v podaném odvolání po identifikaci rozhodnutí, proti kterému odvolání podává, v dalším odstavci shrnula zdravotní stav žalobkyně, na jehož základě bylo vydáno doporučení speciálně pedagogického centra (dále také jen „SPC“) pro její zařazení do základní školy s vadami řeči. K tomu dále uvedla, že žalobkyně potřebuje odbornou metodiku, podpůrné terapie k překonání hendikepů, na což se škola s vadami řeči zaměřuje a že ponecháním žalobkyně v inkluzi by se problémy dále zhoršovaly, což by bylo v rozporu s jejím nejlepším zájem. V posledním odstavci odvolání žádala, aby zřizovatel školy zajistil navýšení kapacity a rovného přístupu ke vzdělání žáků s vadami řeči v Hradci Králové.
16. Z uvedeného je tedy zřejmé, že žalobkyně (resp. její matka) v odvolání nenamítala, ani nerozpороvala důvody uváděné pro nepovolení přestupu v prvostupňovém rozhodnutí, tj. že by kapacita třídy nebyla naplněna, nebo že by šlo o spádovou školu, nýbrž se domáhala povolení přestupu v důsledku zdravotního stavu a doporučení speciálně pedagogického centra.
17. Jak dále vyplývá z předloženého správního spisu, žalovaný jako odvolací orgán ověřil počet žáků v dané třídě a v rozhodnutí o odvolání konstatoval, že její maximální kapacita byla naplněna. Součástí správního spisu je mj. i tabulka počtu žáků 2. ročníku ZŠ VŘ 2024-25, podle které je v daném ročníku 14 žáků.

18. Krajský soud posoudil žalobu v mezích jejího rozsahu a uplatněných žalobních bodů.
19. Na zákonné úrovni rozvíjí a zajišťuje právo na vzdělání školský zákon. Podle ustanovení § 1 tento zákon upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.
20. Dle § 16 odst. 9 školského zákona *pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem lze zřizovat školy nebo ve školách třídy, oddělení a studijní skupiny. Zařadit do takové třídy, studijní skupiny nebo oddělení nebo přijmout do takové školy lze pouze dítě, žáka nebo studenta uvedené ve větě první, shledá-li školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, žáka nebo studenta nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření podle odstavce 2 nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání. Podmínkou pro zařazení je písemná žádost zletilého žáka nebo studenta nebo zákonného zástupce dítěte nebo žáka, doporučení školského poradenského zařízení a soulad tohoto postupu se zájmem dítěte, žáka nebo studenta.*
21. Podle § 49 odst. 1 školského zákona rozhoduje o přestupu žáka základní školy do jiné základní školy na základě žádosti zákonného zástupce žáka ředitel školy, do které se žák hlásí.
22. Podle § 25 odst. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (dále jen „vyhl. č. 27/2016 Sb.“), *třída, oddělení a studijní skupina zřízená podle § 16 odst. 9 zákona má nejméně 6 a nejvíce 14 žáků s přihlédnutím k věku a speciálním vzdělávacím potřebám žáků. Pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že by počet žáků podle věty první nepostačoval k naplňování jejich vzdělávacích možností a k uplatnění jejich práva na vzdělávání, má třída, oddělení a studijní skupina nejméně 4 a nejvíce 6 žáků.*
23. Krajský soud se nejprve zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí.
24. Nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů musí být vykládána ve svém skutečném smyslu, tj. jako nemožnost přezkoumat určité rozhodnutí pro nemožnost zjistit v něm jeho obsah nebo důvody, pro které bylo vydáno (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2008, č. j. 7 Afs 212/2006-76, publikované pod č. 1566/2008 Sb. NSS, všechna zde citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Napadené rozhodnutí však takovouto vadou netrpí, jak je dále podrobně rozvedeno.
25. V prvé výtce ve směru namítané nepřezkoumatelnosti žalobkyně namítala, že odůvodnění žalovaného obsahuje toliko odkaz na to, že napadené rozhodnutí bylo přezkoumáno a jeho důvody shledány správnými (tedy, že se žalovaný v podstatě omezil na akceptaci závěrů orgánu prvního stupně). K tomu krajský soud konstatuje, že taková skutečnost sama o sobě nepřezkoumatelnost rozhodnutí nezpůsobuje. Z ustálené judikatury totiž vyplývá, že
Za správnost vyhotovení: R. V.

jestliže se odvolací orgán zcela ztotožní s úvahami, resp. závěrem, prvostupňového orgánu, může pouze se souhlasnou poznámkou odkázat na závěry prvostupňového rozhodnutí, aniž by se musel vypořádávat s odvolacími námitkami vlastními slovy (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2016, čj. 1 As 287/2015-51, či ze dne 22. 7. 2020, čj. 1 As 149/2020-29). V projednávané věci již prvostupňové rozhodnutí poskytovalo jednoznačnou odpověď na to, proč nebylo možno přestup žalobkyně povolit (z důvodu kapacity), proto žalovaný mohl a konstatoval, že prvostupňové rozhodnutí jako správné potvrzuje. V projednávané věci navíc odůvodnění rozhodnutí žalovaného není pouze prostým opakováním závěru provedeného prvostupňovým orgánem. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí doplnil pravidla stanovená vyhláškou o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami s tím, že upřesnil konkrétní počty žáků ve třídě. Z odůvodnění rozhodnutí o odvolání je tedy v potřebné míře patrný dosavadní průběh a výsledek správního řízení i to, jak odvolací orgán naložil s odvoláním žalobkyně ze dne 15. 5. 2025, a to k míře obecnosti odvolání zcela dostatečně (k samotnému posouzení formulace odvolacích důvodů a žádosti žalobkyně o navýšení kapacity viz dále).

26. Druhá výtká žalobkyně ve vztahu k nepřezkoumatelnosti rozhodnutí byla ta, že se žalovaný nevypořádal s jejím argumentem o navýšení kapacity (a nezabývalo se tím, zda ji lze zvýšit). K tomu je nutno konstatovat, že v odvolání uvedená žádost směrem ke zřizovateli školy o navýšení kapacity není a nemůže být ze svojí podstaty považována za řádnou odvolací námitku, a proto žalovaný nebyl povinen se s ní jako s odvolací námitkou v rámci odůvodnění svého rozhodnutí vypořádat. Ve smyslu ustanovení § 82 odst. 2 správního řádu má být totiž v odvolání uvedeno (a to pak lze považovat za projednatelné odvolací námitky), v čem je spatřován rozpor rozhodnutí s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Za odvolací námitku rozhodně nemůže být považována žádost mířící mimo předmět řízení a kompetenci odvolacího orgánu.
27. Žalovaný tedy sice měl v odůvodnění svého rozhodnutí vysvětlit, proč se touto žádostí žalobkyně nemůže a nebude v odůvodnění napadeného rozhodnutí zabývat, formální absence tohoto sdělení však vliv na závěr ve věci (podmínky přestupu), a tedy ani na zákonnost rozhodnutí neměla a mít nemohla. Úvaha žalovaného ohledně udělení případných výjimek z nejvyššího počtu žáků ve třídě/škole či zřízení další třídy v daném ročníku základní školy by totiž byla úvahou pouze akademickou nemající praktický vliv na závěr ve věci, neboť posouzení takové otázky spadá do samostatné působnosti kraje jako samosprávného subjektu a jako zřizovatele těchto škol. Oba správní orgány v nyní projednávané věci však nejsou v postavení samosprávného subjektu, ale vystupují jako orgány vykonávající státní správu podle školského zákona, a nastíněná otázka tak nepatří do jejich působnosti. Jestliže tedy rozhodovaly na základě shromážděných podkladů, ze kterých vyplývá, že v dané třídě je obsazených 14 míst, když maximální počet míst upravených vyhláškou je stanovený v daném typu třídy právě na 14, a současně, že u speciální školy se neuplatní princip spádovosti dle § 36 školského zákona (dítě nemá automatické právo na přijetí do konkrétní speciální školy jen na základě místa bydliště), tak jejich postup a hodnocení odpovídá požadavkům školského zákona a správního řádu. Uvedený počet míst ani samotná spádovost přitom nebyly žalobkyní ve správním řízení rozporovány.

28. Jak tedy správně konstatoval i žalovaný ve svém vyjádření k žalobě, ředitel školy v případě rozhodování o žádosti žadatele o přestup rozhoduje podle školského zákona o právech a povinnostech v oblasti státní správy, tedy jako vykonavatel veřejné (státní) správy (k tomu srov. např. rozsudek NSS ze dne 27. 7. 2011, č. j. 1 As 53/2011-109, č. 2437/2011 Sb. NSS, který se sice týká rozhodování ředitele mateřské školy, jeho závěry jsou však využitelné i pro rozhodování ředitele základní školy). Může tedy činit pouze to, co mu zákon ukládá a umožňuje. Na rozhodnutí o nepřijetí k základnímu vzdělávání se vztahuje školský zákon a správní řád, přičemž úkoly nadřízeného správního orgánu ředitelů škol a školských zařízení při rozhodování podle § 165 odst. 2 školského zákona plní krajský úřad (§ 183 školského zákona)
29. Rozhodnutí o navýšení nejvyššího možného počtu žáků ve třídě podle § 23 odst. 5 školského zákona nebo rozhodnutí o žádosti o zvýšení stanovené kapacity školy však spadá do samostatné působnosti kraje jako zřizovatele školy a do Ústavou ČR zaručeného práva na samosprávu. Je proto výlučným právem kraje jako samosprávného celku (nikoliv krajského úřadu jako žalovaného správního orgánu v rámci přenesené působnosti) posoudit, zda zvýšení počtu žáků nebude na újmu kvalitě výuky, bezpečnosti nebo ochraně zdraví. Pokud by totiž byla maximální kapacita třídy ředitelem školy překročena, takové (nezákonné) navýšení počtu žáků ve škole by mohlo mít z logiky věci negativní dopad na kvalitu výuky (učitel může věnovat méně času a pozornosti jednotlivým žákům a jejich individuálním potřebám), a to zvláště v případech specializovaných škol, jejichž počet žáků je oproti běžným třídám dle § 25 vyhl. č. 27/2016 Sb. redukován. V tomto směru lze poukázat např. na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 17. 10. 2019, čj. 43 A 64/2019-99, ve kterém krajský úřad rozhodl v odvolacím řízení o přijetí dítěte nad stanovený počet žáků základní školy, jeho rozhodnutí však bylo jako nezákonné zrušeno.
30. Lze poznamenat, že dle tvrzení žalobkyně s ní (resp. jejími zákonnými zástupci) kraj jako zřizovatel školy ohledně (ne)zřizování dalších specializovaných škol a tříd komunikoval a jako alternativu nabídl pro žalobkyni logopedickou školu v Choustníkově Hradišti. Tu však považuje matka žalobkyně zejména s ohledem na vzdálenost za alternativu nepřijatelnou.
31. Nutno dodat, že v rámci soudního přezkumu lze přezkoumávat jen a pouze nezákonnost napadeného správního rozhodnutí. Posuzování případných konsekvencí ve vztahu k vypisovanému počtu specializovaných tříd a míst jde mimo rámec tohoto řízení. Žalobní body označené jako „zásah práva na vzdělání“ (tj. namítaná absence úvahy o tom, zda může zřizovatel školy posoudit výjimku z nejvyššího počtu žáků ve třídě/škole, nebo zda má být zřízena další (paralelní) třída v daném ročníku v případě naplnění kapacity) a „systémový problém“ proto ve své podstatě nemohou být předmětem tohoto soudního řízení. Nemožnost umístit dítě do vhodné speciální školy je důsledkem nikoliv nezákonného rozhodnutí ředitelky školy o nepovolení přestupu žáka, nýbrž důsledkem omezené kapacity těchto tříd. Tu však v rámci tohoto soudního řízení není soud oprávněn řešit.

IV. Závěr a náklady řízení

32. Krajský soud z výše uvedených důvodů neshledal žalobu důvodnou, proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. musel zamítnout.

33. Výroky o náhradě nákladů řízení jsou odůvodněné dle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož náhrada nákladů řízení přísluší tomu, kdo měl ve věci úspěch. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení.

Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, který o ní také rozhoduje.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 30. ledna 2026

JUDr. Jan Rutsch v. r.
předseda senátu